

WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	NORMA BRANŻOWA	BN-65
	Środki pomocnicze dla włókiennictwa Saponal OK	6061-14
		Zamiast RN-58/MPCh-1335
		Grupa katalogowa X 95

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest powierzchniowo czynny środek pomocniczy dla przemysłu włókienniczego o nazwie Saponal OK.

1.2. Zastosowanie. Saponal OK jest stosowany w przemyśle włókienniczym przy folowaniu, praniu oraz barwieniu.

1.3. Określenia. Saponal OK jest to produkt kondensacji kwasów tłuszczowych i polipeptydów.

1.4. Oznaczenie

SAPONAL OK BN-65/6061-14

1.5. Normy związane

PN-56/C-04284 Tłuszcze techniczne. Oznaczanie zawartości substancji rozpuszczalnych w eterze

PN-67/C-04500 Produkty chemiczne. Wytyczne pobierania i przygotowywania próbek

PN-74/C-60008 Próbniki do pobierania próbek produktów bezkształtnych

PN-73/N-03009 Statystyczna kontrola jakości. Metoda wyznaczania liczby próbek jednostkowych i pierwotnych

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek

2. WYMAGANIA TECHNICZNE

2.1. Wymagania ogólne. Saponal OK powinien być produktem ciekłym o konsystencji syropu, barwy od żółtobrazowej do czerwono-brązowej, klarownie rozpuszczalnym w wodzie.

2.2. Wymagania szczegółowe

Wymagania	
a) pH 1-procentowego roztworu wodnego, w granicach	7 + 8
b) Odporność na wodę o twardości 356,63 mval/dm ³ cm ³ , co najmniej	20
c) Zdolność dyspergowania mydeł wapniowych określona jako liczba gramów środka dyspergującego 100 g 100-procentowego mydła oleinowego, najwyżej ¹⁾	60
d) Substancji czynnej w przeliczeniu na kwasy tłuszczowe, %, co najmniej	11
¹⁾ Oznaczanie 2.2 c) wykonywać tylko na życzenie odbiorcy.	

3. OPAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

Saponal OK należy pakować do beczek blaszanych o pojemności 100 + 200 dm³. Na wieku każdej beczki należy umieścić trwały napis zawierający co najmniej: nazwę lub znak wytwórni, oznaczenie wg 1.4, masę brutto i netto, numer partii. Saponal OK należy przechowywać w pomieszczeniach magazynowych o temperaturze 10 + 25°C. Przewozić wszystkimi dostępnymi środkami lokomocji przy zachowywaniu warunków przechowywania.

4. BADANIA TECHNICZNE

4.1. Pobieranie próbek i przygotowanie średniej próbki laboratoryjnej. Z każdej partii produktu podlegającej odbiorowi należy pobrać w sposób losowy w zależności od liczności opakowań w partii zgodnie z PN-73/N-03009 i PN/N-03010 następującą liczbę opakowań jednostkowych w celu pobrania próbek.

Liczba opakowań w partii	Liczba opakowań, którą należy wybrać do pobrania próbek
do 3	wszystkie
4 lub 5	4
6 ÷ 15	6
16 ÷ 25	11
26 ÷ 63	16
64 ÷ 160	20

Próbki należy pobrać zgłębnikiem zgodnym z PN-74/C-60008. Średnią próbkę laboratoryjną należy przygotować zgodnie z PN-67/C-04500, przy czym próbka pierwotna nie może ważyć mniej niż 3000 g, a średnia próbka laboratoryjna nie mniej niż 250 g.

Próbki do analizy rozjemczej należy przechowywać w ciągu 3 miesięcy.

4.2. Opis badań

4.2.1. Określenie wyglądu należy wykonać organoleptycznie w probówce ze szkła bezbarwnego w temperaturze 20°C.

4.2.2. Oznaczenie pH 1-procentowego roztworu wodnego Saponalu OK należy wykonać za pomocą uniwersalnych pa-

Zjednoczenie Przemysłu-Chemii Gospodarczej

Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Chemii Gospodarczej dnia 31 grudnia 1965 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji od dnia 1 października 1966 r.

(Mon. Pol. nr 11/1966 poz. 78)

pierków wskaźnikowych dających wskazania z dokładnością do 0,5 podziałki albo za pomocą pehametru.

4.2.3. Oznaczanie odporności na twardą wodę

4.2.3.1. Odczynniki. Woda o twardości 356,63 mval/dm³ (39 g CaCl₂ · 6H₂O w 961 g wody destylowanej).

4.2.3.2. Wykonanie oznaczania. Przyrządzić 1 procentowy roztwór Saponalu OK (1 g Saponalu OK i 99 g wody destylowanej). Następnie pobrać próbkę 25 cm³ i przenieść do kolby stożkowej 100 cm³. Wysokość słupa cieczy nie może przekraczać 15 mm. Pod dno podłożyć kartkę z drukiem o wysokości liter 5 mm i grubości 1 mm. Próbkę miareczkować wodą o twardości 356,63 mval/dm³. Wodę twardą należy dodawać aż do uzyskania takiego zmętnienia roztworu, które nie pozwoli na odczytanie liter.

Liczba centymetrów sześciennych twardej wody użytej do miareczkowania próbki jest miarą odporności na twardą wodę.

Pomiar należy powtarzać aż do uzyskania dwóch zgodnych wyników.

4.2.4. Oznaczanie zdolności dyspergowania mydeł wapniowych

4.2.4.1. Odczynniki i roztwory

- Wodorotlenek sodowy cz. d. a.
- Mydło oleinowe 100-procentowe.
- Środek dyspergujący, 10-procentowy roztwór wodny.
- Woda o twardości 14,265 mval/dm³: Odważkę 40 g chlorku wapniowego (CaCl₂ · H₂O) odważoną z dokładnością do 0,001 g należy umieścić w kolbie pomiarowej o pojemności 1 dm³ i rozpuścić w niewielkiej ilości wody destylowanej, po czym rozcieńczyć wodą destylowaną do objętości 1 dm³, tzn. do kreski (roztwór A). Odważkę 44 g siarczanu magnezowego MgSO₄ · 7H₂O odważoną z dokładnością do 0,001 g należy rozpuścić w niewielkiej ilości wody destylowanej, po czym rozcieńczyć wodą destylowaną w kolbie pomiarowej do objętości 1000 cm³, tzn. do kreski (roztwór B). Następnie odmierzyć 34 cm³ roztworu A i 6 cm³ roztworu B, po czym przenieść do kolby pomiarowej o pojemności 1 dm³ i uzupełnić wodą destylowaną do objętości 1 dm³ (do kreski).

Otrzymany roztwór wykazuje twardość dokładnie 14,265 mval/dm³.

4.2.4.2. Wykonanie oznaczania. Do kolby pomiarowej o pojemności 50 cm³ (nr 1) wprowadzić 25 cm³ mydła oleinowego (2,5 g mydła 100-procentowego) i 10 cm³ środka dyspergującego (1 g środka dyspergującego), po czym uzupełnić wodą destylowaną do kreski (roztwór I). Pobrać 5 cm³ roztworu I i przenieść do kolby pomiarowej o pojemności 50 cm³ (nr 2), po czym uzupełnić do kreski wodą o twardości 14,265 mval/dm³ (roztwór II). Następnie pobrać 5 cm³ roztworu II, przenieść do kolby pomiarowej o pojemności 50 cm³ (nr 3) i uzupełnić do kreski wodą o twardości 14,265 mval/dm³.

Jeżeli w kolbie nr 3 pojawi się osad natychmiast lub po 5 min od momentu zmieszania, należy do kolby nr 1 dodać większą ilość środka dyspergującego, to jest 15, 20 cm³ itd. i dalej postępować analogicznie, tj. jak podano na początku niniejszego punktu.

Analizę należy uznać za zakończoną, jeżeli zostanie ustalona najmniejsza ilość środka dyspergującego dodanego do kolby nr 1, zapobiegająca wytrąceniu się osadu w kolbie nr 3.

Zdolność despergującą (X) określoną jako liczbę gramów środka dyspergującego 100 g 100-procentowego mydła oleinowego należy obliczyć wg wzoru

$$X = \frac{a}{b} \cdot 100$$

w którym:

- liczba gramów środka dyspergującego zużyta do kolby nr 1,
- liczba gramów 100-procentowego mydła oleinowego,

4.2.4.3. Wynik. Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną wyników co najmniej 2 oznaczeń nie różniących się między sobą więcej niż o 2 g.

4.2.5. Oznaczanie zawartości substancji czynnej w przeliczeniu na kwasy tłuszczowe należy wykonać wg PN-56/C-04284 p. 2.3.2, z tym że do kolby należy dodać około 50 cm³ 30-procentowego roztworu kwasu siarkowego i ogrzewać do wrzenia pod chłodnicą zwrotną aż do sklarowania się warstwy dolnej, a następnie zawartość kolby ostudzić i dalej postępować zgodnie z ww. normą.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

Uwagi do wydania II

Uaktualniono normy związane.